

וע"כ גם אנחנו בני ארץ ישראל שיודעים בקביעות החודש לא דחינן, ע"ש עיי"ש.

★★

בגמ': ואין אדם יוצא ידי חובתו בערבה שב'לולב וכו', מהו דתימא הני מיילי היכא דלא אגבהיה והדר אגבהיה.

כתב הזרע אברהם להגאון ר' אברהם לופטביר זצ"ל (סי' סב) דכאן מבואר דא"א לצאת בפעולה אחת חובת שתי מצוות, והקשה דא"כ איך יוצאים הכהנים חובת מצה בחלה ובתרומה [וכדאייתא בפ"ב דפסחים] מאחר דבלא"ה יש מצוה באכילת תרומה וחלה.

וכתב דמה שאינו יוצא ידי שתי מצוות בפעולה אחת, היינו למ"ד דמצות צריכות כוונה, ומשום דא"א לכויין על ב' דברים כאחד, אכן במצה דקי"ל (ר"מ פ"ו דחמץ ומצה) דגם בכפאוהו לאכול מצה יצא, דכיון דיש לו הנאה לא בעינן כוונה, ממילא שפיר יוצא גם כשמקיים באכילה זו מצוה אחרת, דמצות מצה אין צריכה כוונה. וע"ע בבית האוצר (מערכת ב' כלל ג') שגם למד בתחילה מכאן דא"א לצאת ב' מצוות בפעולה אחת והביא סתירות לזה, ע"ש.

★★

והנה בקובץ וילקט יוסף (שנה י"ב סי' רטז) כתב כן הגאון ר' נתן לוי זצ"ל מרישא, ובקובץ הנ"ל (שנה י"ג סי' כ') כתב הגאון ר' משה שמעון זיוויטץ זצ"ל (בעל ספר המשביח על הירושלמי) להשיב בזה:

ואנוכי כשלמדתי לעצמי המאמר הזה בגמ', שאלתי לנפשי מדוע נאמר דמגבה ל' והדר מגבה ל'. וכן הי' צריך לומר וכי תימא דהדר מגבה ל'? לכן הפשט האמיתי הוא לפי המובא ברמב"ם ויתר הפוסקים דלכתחלה צריך להיות אגודים כל השלשה מינים יחד, ואז הם נטפלים אל הלולב וברכתה על נטילת לולב. אמנם אם נוטל כל אחד מהמינים בפני עצמה, אז מחויב לברך על כל מין ומין. וזהו שהקשה ההוא משום לולב הוא דעביד לה וא"כ נטפל אל הלולב ולא הוי זכר לערבה שבמקדש, יען כי נטפלים להיות אחד להקרא שם לולב.

וכי תימא דמגביה ל' והדר מגביה ל', היינו דמגבה הלולב והדר מגבי' כל מין בפני עצמו, ואז הוי ערבה בפני

עצמה ומברך על נטילת ערבה ויצא משום שניהם, והא מעשים בכל יום דלא עבדינן הכי אלא לוקחין ונוטלין כל המינים ביחד. ואז הערבה נטפל אל כל המינים וכל המינים נעשים אחד לכנותם בשם אחר בשם לולב. והבן. ע"כ.

★★

בגמ': אמר ר"ל - כהנים בעלי מומין נכנסים בין האולם ולמזבח כדי לצאת בערבה, א"ל ר' יוחנן וכו'.

וכתב חכ"א בקובץ הבאר - ירושלים (אדר תשס"ד ע' קט): נחלקו גדולי הראשונים מי הקיף את המזבח בחג הסוכות בזמן הבית, דעת רבים מהראשו' בסוכה מ"ד שרק כהנים בלבד היו מקיפים, שהרי בגמ' נחלקו ר"י ור"ל אפי' ככהנים בעלי מומין אם רשאים להכנס בין האולם ולמזבח כדי לצאת יד"ח מצות ערבה, (שהרי בכל השנה היו אסורים ליכנס לשם וכמבואר בכלים פ"א מ"ט). אמנם בשיטמ"ק מנחות כז: כתב שזקני ירושלים אפי' זרים היו מקיפים את המזבח, וכן נקט באור זרוע (ח"ב סי' שט"ו) עי' שם דבריו המאירים.

אך בנדון זה שכהנים בעלי מומין היו נכנסים להקיף את המזבח, לכאורה יש לדון בזה, דהנה ברמב"ם בספר המצוות (ל"ת ס"ט) כתב שכניסת בעלי מומים למזבח אסורה בלאו, וכמ"ש אל הפרוכת לא יבוא, ועיין ברמב"ן שם שכתב שאינו אלא מעלה מדרבנן, להוכיח שהרי התירו לבעלי מומים להקיף את המזבח, ואם זה לאו של תורה איך היו מתירים אותו. ובמגילת אסתר כתב ליישב שיטת הרמב"ם שמכיון שמצוות ערבה במקדש היא הלכה למשה מסיני, נדחה הלאו, משום שקיי"ל עשה דוחה ל"ת עכ"ד. וע"ע היכן מצינו שהלכה למשה מסיני תקרא עשה שידחה לאו דאורייתא ויל"ע. ע"כ.

★★

בגמ': אמר ריש לקיש כהנים בעלי מומים נכנסין בין האולם למזבח כדי לצאת בערבה א"ל ר' יוחנן כו' מי אמרה בבעלי מומים דלמא בתמימים.

וכתבו התוס' ד"ה כהנים בעלי מומים ממשנה דכלים (פ"א מ"ט) דה"ה כהנים פרועי ראש אסור להם להיכנס בין האולם למזבח.